

Artà

PREMSA
ARTÀ

ANY VII - Nº 64 - SEGONA EPOCA - PERIÒDIC INDEPENDENT D'INFORMACIÓ LOCAL - NOVEMBRE 1991

Dècimes desbaratades

Un porc a dins una cista
se rentava ses oreies,
perquè va veure tres beies
subscrites a «SA REVISTA».
Un xot corria a sa pista
d'es cavalls, com un coet;
sa revista «CAMPANET»
anà a banyar-se a Menorca
amb «S'ARENAL DE MALLORCA»,
«ES PI GROS» i «ES CASTELLET».

Un caragol de Ciutat
sa casà amb una tonyina,
quan una santa fadrina
a SON TOVELL comprà un prat.
A dins un carro envelat
duia ES PORT DE MANACOR,
sa muntanya d'es tresor,
Santa Cirga i Son Crespi,
i a dins Son Moro un cuní,
brodava unes lletres d'or.

Una trutja de Son Frare
i un vedellet de Ca'n Bieu
varen dur es MOLÍ D'EN LEU
a damunt es PUIG D'ALPARA.
Un moix feia de comare
en es terme de Calvià,
i a damunt d'ES COLL D'ARTÀ
dos galls jugaven a bolles,
i ensenyaven a ses polles
es francès i s'italià.

ES PORQUERET DE SA PELLISSA

COMENTARI: Aquesta mesada compareixem compungits davant la tragèdia d'una família amiga.

El 22 de Novembre va morir d'accident el jove Bartomeu Amorós Quetglas fill d'en Joan i na Bàrbara. L'església de gom a gom el dia del seu funeral ens demostrava el sentiment de tot el poble.

L'Artà s'uneix en el condol, amb la família. Però la vida segueix malgrat qualsevol entrebanc i noltros hem de seguir la tasca de la informació artanenca.

Venim, com sempre, com un amic coral vé a ca vostra.

Maquetatge:
Serafi Guiscafè
Arturo Pomar

Dibuix: ARPO

Fotografia:
Julio Infante
Miquel Mestre Ginard

Repartidor:
Joan Bujosa Tous

Coordinació:
Joan Bujosa Tous
Mª Àngels Piñeiro

Redacció:
Serafi Guiscafè
Mª Àngels Piñeiro
Tomeu Femenies Sard
Joan Sard
Josep Cantó

Col·laboradors:
Antoni Ginard
Miquel Mestre Ginard
Miquel Morey
Josep Melià

Pseudònims:
En Pinxo de Son Recuit
Es Santanyiner
Un de fora poble
Nureduna
Gafese
CEFE
ARPO
Es Sant Pere

Administració:
M.A.P.E.

Cobrança:
Alejandra Infante

Direcció Artà: Conjunta
C/ Cardenal Despuig, n° 8-10
Telf. 83 66 52 - 83 62 49
Publicitat: 83 66 52 - 83 62 49

ARTÀ: No se responsabiliza de los conceptos vertidos por sus colaboradores, ni se identifica necesariamente con ellos. La opinión de la Revista se expresa únicamente a través del artículo editorial.

Dipòsit Legal PM 203-1983
Impressió: Impremta Politécnica
Tel. 71 26 60. PALMA

EDITORIAL

Despedida en el Instituto «Llorenç Garcias» GABRIEL GENOVART

Casi de puntillas, silenciosamente, sin molestar a nadie, epílogo de su estilo, se nos ha ido Gabriel.

Alguien algún día tendrá que explicar la historia del génesis del Instituto Artanense y, esperamos, que ese alguien sepa colocar en su sitio a cada uno de los que concibieron, impulsaron y realizaron esta magnífica idea que culminó en la institución de la que gozan Artà y su comarca. Si es así, en un lugar preeminente deberá figurar Gabriel Genovart i Servera.

No podrá ignorar esta historia a Don Miguel Artigues alcalde a la sazón, y que tuvo la clarividencia de seguir los consejos de un inspector de segunda enseñanza, y crear aquel primer núcleo, aquel primigenio Colegio libre adoptado que se inició en el provento edificio de «Ses Monjes Moreies» peregrinando más tarde a las antiguas escuelas públicas, debiendo desplazarse los alumnos a Felanitx para los exámenes de fin de curso.

Recordamos la satisfacción de Gabriel al conseguir que fueran los profesores quienes se trasladaran a nuestra villa con el fin de que el alumnado se sintiera más tranquilo al no tener que abandonar la sede de sus estudios.

El puro milagro de las circunstancias. Disponibilidad de Gabriel para situarlo al frente del Colegio, con el germen de la idea de que tal vez pudiera algún día aquel Centro, convertirse en Instituto.

Lecturas escudriñadoras de cuantas disposiciones emanaban del Ministerio de Educación para detectar las posibilidades.

A todo esto la incompreensión de algunos padres convencidos de haber contribuido a alumbrar genios que, finalmente, suspendían en Junio.

El apoyo total de quienes en Artà habían conocido y padecido la sequía de la instrucción y deseaban un mejor futuro para quienes les sucedían.

Y Gabriel dando la voz de alarma. «Esto se termina. Si no somos capaces de crear un Instituto, Artà volverá a quedarse huérfano de enseñanza secundaria».

Y a unos kilómetros Capdepera y Son Servera con necesidades similares. Reuniones, planes, noches sin dormir.

Y el milagro de las circunstancias.

Termina en la página 253

FESTA DELS QUINTOS DEL 47

Arribam un poc retrassats, però encara ho volem contar. Un formidable periodista espanyol —González Ruano— va escriure que «més val mai que tard», però el poble senzill no es cansa de creure i de repetir: «val més arribar tard que no arribar mai».

El cas és que els artanencs i les artanenques que varen néixer l'any 1926, tingueren el bell acudit de celebrar —solemnement, gajosament, conjuntament— els 65 anys de vida.

Un frare franciscà, amb 80 anys damunt les seves espatlles, va escriure:

«La vellesa ama els records,
ama els records la vellesa,
els records, que no són morts,
del temps llunyà d'infantesa».

(Fra Miquel Colom, T.O.R.)

Degué tenir en compte això l'estol d'artanenques i d'artanencs que va organitzar l'esmentada FESTA DELS QUINTOS. Les dones, és clar, no foren «quintes», però s'ajuntaren —ja ho crec!— a la diada de gaubança que havien aparellat els homes que havien servit a la pàtria —com a soldats— durant el susdit any 1947.

Segons li conten a aquest cronista, tot va anar damunt rodes. El programa sortí de lo més rodó. Vegis, lector benivolgut, quins varen ser els actes principals:

1) A les 12 del 3 de novembre d'enguany, Eucaristia a l'església parroquial. Fou aplicada en sufragi dels 10 companys ja difunts.

2) Acabada la Missa, un grup de tamborers —amb l'agradós renouar de sempre— anava des de la parròquia cap al Gran Via. Seguien els quintos i «les quintes». I agafaren un autobús. I partiren cap a La Colònia de Sant Jordi (Ses Salines). I cantaren, i contaren acudits, i varen fer bulla a balquena. Arribats a La Colònia (no d'Artà), amb una fam que fiblava, la se llevaren del tot amb el dinar que els va servir el restaurant «Ca'n Pep Serra». Em demanen que remarqui que aquell dinar fou «bo i barat». Ho he escrit, però no he comptat que abans de la fabulosa menjua hi hagué la recitació d'un bellíssim glosat d'En Toni «Butler», el poeta-glosador —cada mes— d'aquesta revista. Hi hagué mamballetes a rompre.

3) Tornada venturosa i divertida cap a la nostra villa.

Manifestam la nostra més fervent enhorabona als nostres paisans que han sabut manifestar públicament un caire prou important de germanor. Han donat un magnífic testimoni d'una arriscada i ben digna organització. Sembla que han volgut viure allò que proclamava un atrevit, discutit i exemplar bisbe de Brasil, Mons. Helder Camara: «Benaventurat aquell qui travessa la vida tenint sempre mil raons per a viure».

UN DEL 45 I NO DEL 47

**Perruqueria
UNISEX
tractament d'UVA**

**Obert cada dia
manco els
dilluns**

USCHI I BEL

**C/. Gran Via de la Constitució, 64 (Cantó Jaume III)
Tel. 83 63 82 - ARTA**

Sa Colònia

Durante lo que va del mes de Noviembre, el tiempo nos ha hecho de todo, pues junto a unos días de un cielo nublado y viento casi huracanado, nos obsequió con otros francamente de carácter primaveral. De todas formas los aficionados a la pesca, y que suelen practicar principalmente los fines de semana, han tenido mala suerte, pues parece que los caprichos atmosféricos escogían también esos días para enfadarse, y en muchos sábados y domingos la barrera de entrada en el varadero del Club Náutico tuvo que permanecer cerrada.

Traída de aguas.— En el número anterior comentábamos que las obras para la conducción de agua a la Colonia se habían iniciado con bastante intensidad. Ahora podemos decir que se han colocado ya hasta trozos de tubería, y que las acequias para su alojamiento llegan a menos de medio kilómetro de las primeras casas. ¡Qué no se detengan tan preciadas obras es lo que desean los colonenses!

Campeonato de Truc.— Un reñido campeonato de este clásico juego mallorquín de naipes, se está disputando actualmente en el Bar Centro, patrocinado por el citado Bar y cooperación de'n «Juan de S'Aigo». Los participantes están muy animados y pasan unos principios de velada muy distraídos y alegres.

Por lo pequeña que es la población va teniendo mucho éxito, ya que son 34 jugadores los que, de momento, toman parte en la competición. Forman 17 parejas y está organizado de forma parecida a la liga regular de fútbol. Todos juegan contra todos, y por ser un número impar de parejas, en cada jornada descansa una, cosa necesaria casi siempre por incidencias y necesidades de la vida.

Aspecto que ofrecía Sa Cala de S'Estret en los últimos temporales.

La competición dio comienzo el 11 de noviembre, pensando terminarla el 5 ó 13 de diciembre. Como es natural, para el final se piensa en una movida y alegre cena, en la que se entregará un obsequio a cada pareja participante, de acuerdo a las calificaciones obtenidas.

En caso de empate de puntos, los puestos se decidirán por golaveraje, es decir, por los que más puntos o cantones hayan ganado.

Es de destacar la simpática nota de la presencia de dos señoras en la competición, las que, por su buen juego, ponen en apuros frecuentemente a los caballeros adversarios. Ellas son Antonia Bisquerra y Margarita Genovard, y han conseguido que, a la par de ser admiradas por su valor, sean también temidas por los contrincantes por su pericia y agresividad. ¡Animo, valientes! Los que no participamos, deseamos consigáis un buen puesto, mandándoos ya un caluroso aplauso por vuestra contribución a dar vida al original campeonato.

JOSÉ CANTÓ PLANISI

LA NOTICIA

DESCUBIERTO UN NUEVO FARMACO QUE REDUCE EL COLESTEROL

(Un estudio sobre 270 personas probó su eficacia en todos los casos)

Este nuevo medicamento, denominado LOVASTATIN puede tener una influencia decisiva en la reducción del número de muertos por infartos, la enfermedad más característica de la sociedad occidental.

Según el diario estadounidense The New York Times el estudio se ha realizado durante dos años en un total de 270 personas, y sus resultados pueden considerarse

un auténtico éxito porque es la primera vez que una sola droga consigue reducir los niveles de grasa acumulada en las arterias, enfermedad conocida como arteriosclerosis.

Pero lo curioso de este fármaco es que ya está comercializado en los Estados Unidos bajo el nombre de «MEVACOR» y un millón de norteamericanos, ajenos a sus beneficios efectos, ya lo toman bajo estricta prescripción médica.

El estudio realizado en la universidad californiana era un encargo del laboratorio Merck, responsable de la fabricación de la droga.

El encargado del trabajo el doctor David Blankenhorn, ha anunciado que próximamente ofrecerá una información detallada de su descubrimiento en un artículo a publicar en una revista científica.

DURACION DE LOS EFECTOS

Blankenhorn, sin embargo, fue muy cauto a la hora de analizar lo duradero de los efectos del LAVASTATIN en la prevención de los ataques al corazón. «Hay que enfriar los buenos resultados obtenidos estos dos años con análisis a largo plazo», dijo.

Muchos médicos creían hasta ahora que la acumulación de grasa en las arterias era un proceso imparable e irreversible y que, sólo una dieta adecuada baja en grasas, era útil para retrasar el fatal desenlace, en el momento en el que la sangre no llega al corazón.

El estudio ha sido realizado mediante una angiografía, la introducción de un tubo a través de la arteria que, gracias al uso de indicadores químicos, va ofreciendo imágenes sobre la evolución de la coronaria.

Todos los pacientes analizados, un total de 270, tenían un nivel de colesterol, entre 190 y 287 miligramos por decilitro de sangre, que los expertos consideran inferior a la media recomendada para iniciar tratamiento médico. Además, todos ellos sufrían arteriosclerosis en al menos dos segmentos de sus arterias coronarias.

Antes de iniciarse el tratamiento con la droga, hace ahora dos años, los pacientes fueron analizados en un angiograma. Dos años después han pasado por el mismo proceso médico y es cuando se ha comprobado que el LOVASTATIN ha despejado de grasas sus arterias.

(Fuentes de información «The New York Times»).

SAUNA - PISCINA - TENIS - SOUVENIRS

Restaurants / Bar

Club Casa Naval

BETLEM

Colonia de San Pedro

Tel. 58 90 12

ARTÀ (Mallorca)

Bodas, Banquetes,

Comida mallorquina

**Comisario
Castell**

BRUTAL ASESINATO

La tertulia, aquella tarde, en Can Faro, no resultaba nada animada. Se hablaba poco y espaciado. Don José, el boticario, hombre alegre por naturaleza, jugaba desde hacía rato distraídamente con su diminuta caja de rape; el padre Comas, con la diestra sobre el breviario, susurraba una inteligible oración; a D. Gandolfo Fernández de Avellaneda y Cifuentes del Colmenar Viejo, capitán de caballería retirado, le costaba mucho asimilar el trágico acontecimiento, y ya no le quedaban uñas en los dedos, desflorados con frunción incontenible. Al cuarto hombre se le veía más entero, más acostumbrado a este tipo de sucesos. Ese cuarto hombre que limpiaba su cachimba despaciosamente con una escobilla impregnada en cazalla, era el sagaz comisario Castell, que, serio como los demás contertulios, miraba distraídamente a los parroquianos que entraban y salían del popular restaurante.

Don Diógenes Rampillo había muerto asesinado muy cerca del Instituto por un burraco apestoso que le golpeó con saña hasta causarle la muerte; con él también cayó «Parsifal», su fiel perro guardián y lazarillo. El señor Rampillo era ciego de nacimiento, y se

El perrito «Parsifal» eran los «ojos de Don Diógenes Campillo.

le conocía con el sobrenombre de «cara redonda». Hombre de rostro mofletudo, pómulos separados, barbilla y frente hundidas con las mejillas siempre encendidas y escamosas, cubría sus ojos de abismo sin fondo unas gruesas y oscuras gafas de carey. Su boca sólo era una raya mal trazada, en donde el labio superior sobresalía ligeramente al inferior; la nariz ancha, achatada en forma de pera, que a duras penas le servía para sujetar con firmeza los anteojos que, en la mayoría de los casos, se resbalaban hasta quedar enquistados de forma comica en la parte mas ancha de aquel extraño e inusual apéndice.

Por la descripción hecha, el lector se habrá dado cuenta al instante de que Don Diógenes Rampillo, alias «Cara Redonda», no era precisamente un adonis, sino todo lo contrario. Incluso, el primer golpe de vista resultaba bastante repulsivo; sin embargo, su otra cara, la oculta, era completamente distinta. Inteligente, educado, gran

conversador y altruista, daba todo a los demás sin esperar nada a cambio. En fin, una bellísima persona.

El canalla que asesinó por robar unas miserables pesetas, escapó momentáneamente de la Justicia, en una moto de poca cilindrada sustraída a punta de navaja a un catalán representante de mercería. Los vecinos del lugar que intentaron retener, sin éxito por su parte, al peligroso delincuente, dieron cuenta en el acto al comisario Castell de lo acontecido. Ha cogido la carretera de Ciutat, le dijeron.

El delincuente chocó frontalmente contra el morro del camión.

El coche policial, al ponerse en marcha, chirrió por los cuatro costados, saliendo como una flecha en persecución del sangriento asesino. Al cabo de algunos kilómetros, a la altura misma de San Lorenzo d'es Cardessar, Boira, megáfono en mano, dio la voz de alto al fugitivo, que por momentos iba perdiendo terreno en el asfalto.

—¡Maldito Cabrón! —exclamó Boira. ¡Este se las sabe todas!

Viendo que por las buenas no se detenía, el comisario Castell disparó al aire varias veces su arma de reglamento; los disparos debieron de amedrentar al maleante que, perdiendo por completo el control de la motocicleta, fue a estrellarse frontalmente contra un camión de gran tonelaje cargado de cemento. El choque brutal acabó con la vida del rufián.

El pertinente atestado se llevó a cabo con singular eficiencia, y más tarde, por un «fax» recibido de la Comisaría Central, se supo que el sujeto en cuestión se llamaba Celestiano Cantudo, alias «El Asqueroso», perseguido delincuente sin oficio ni beneficio, ladrón, proxeneta, drogadicto y expresidente. Había nacido en el barrio de chabolas de Carabanchel, hijo de padre desconocido y madre prostituta. Ultimamente procedía de Alicante, y llevaba ya varias semanas residiendo en distintos puntos de la isla en donde delinquía.

Lentamente, los contertulios abandonaron sus posiciones en Can Faro, encaminando sus pasos hacia la Iglesia Parroquial. Los funerales y misa solemne por el alma de don Diógenes Rampillo estaban a punto de comenzar.

En recuerdo de sus dueños a «MINO», fiel compañero y amigo, que murió trágicamente atropellado por el tren, el día 19-11-91.

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

Vía Mallorca, 36
Tels. 56 37 48 y 56 52 67
CALA RATJADA

SE N'ANAREN PERÒ HI SÓN

Qui honra els seus, glòria mereix. Arrodonit la dita, l'Artà en el present número desencana la cistella antanyal i així mostrar-vos la cara entranyable d'alguns personatges que malgrat la seva absència carnal, romanen vius en la memòria de nosaltres. Són gent que, cadascun a la seva manera, va fer poble.

Amb més o manco picarolades d'ostentació, tots contribuïren a llacarar l'arbre nadiu amb la saba de l'agraïment. No es pot demanar més perquè més no es pot donar.

1. LA MARE DE DÉU HA FET UN MIRACLE. O no és un portent veure el nostre jovenell més seriós que un capçal de marge? Idò sí, fillets. Aquest caratrist era En Joan Ginard Ferrer, Violí, abans de la transfiguració en l'immortal «Sarasate». I no digueu que de coses més verdes n'han madurades, perquè En «Sarasate» sempre ha estat verd fins i tot després de madurar.

2. JAUME BONNÍN AGUILÓ, de Ca Na Coloma Rotja. Era un home diligent i feiner. Viu de potència. Els seus nets, fills d'En Toni Tarrassa i la filla Coloma, han sortit clavats al padri. Comercialment, l'amo En Jaume pegava en gros i tirava a ferir. Havés tret un duro a un escocès i fregir bunyols dins una pella sense cul.

3. L'AMO EN JOAN VICENS MASSANET, JAN, xuclà les fonts de la ubiqüitat. Batle d'Artà a l'any 1925, centralista de la Telefònica, majorista de robes (qui no coneixia «Tejidos Vicens» o Ca Na Metxa?), propietari, (Na Retxa, Son Fang de Ca'n Jan...), i autor d'una frase, encunyada fa cinquanta anys, de quan la construcció de l'Hotel Son Moll, del qual els seus fills Damià i Joan, epd., eren accionistes: «Per xerrar totsol, no hi ha res com fer un hotel». Efectivament, els picapedrers, llanterners, fusters, paramentaires, etc. farien cobrar la paraula a un mànec de xapa.

4. TAL COM ÉS A LA FOTO, TALMENT ERA EN REALITAT. Mentre Guillem Serra Bordoy va néixer a Palma. Dòcil de caràcter i manso de cor. El primer d'Agost del 39 s'instal·là al cafè de Ca'n Tomeu Rosselló (Tomeu Cassino) a Ca S'Escolà a sa Plaça de S'Aigua. Després de tres mesos, el dos de Novembre, obrí el bar «Cas Ciudadà» (Banc Central) on estigué 5 anys, juntament amb la seva esposa Antònia Bisbal, Solleirica, i els fills Gabriel i Damià, aquell, marit de Na Catalina Jaumina i el segon prematurament difunt. Va ser un dels millors esclatassanquers del poble.

5. 20 DE JULIOL DE 1936. Des de Palma (de dalt) ordres fulminats: «...urge busca y captura del peligroso disidente, el llamado Ramón Valls Bonnin». Motius? Esser el saig en temps del «Frente Popular», no combregar amb neules dictatorials i oligàrquiques i tenir la convicció absoluta vers l'ideal polític d'un just repartiment dels bens comuns. Sortadament i amb tota justícia, morí de mort natural.

6. PASSÀ MITJA VIDA A SAUMA VELL I A SON VIVES, sempre d'amo. De foravila sabia el que la rosada ignorava. Home mesurat, en els moments anguniosos es cobria amb la flassada de la discreció. Creient formal. Els últims mesos de la seva vida foren un esgarriador calvari físic, però per a l'amo En Francesc Lliteres Lliteres, Nonga, sols representaren la gran victòria del Pòrtic Joiós.

7. SALVADOR AGUILÓ BONNÍN. Mos trobam davant el poques barbes Salvador Marín, polifacètic vivetó de les bauxes quotidianes, caçador de reclam i a la mala. Pescaire de peix d'escata i de pèl. Xofer professional de Ca'n Perico Guixó i de Cas Terres. Artista d'escenari i de butaca. Esburbat, noble d'esperit, empipador, gallet de garbera i de corral. Malsofrit, però feliç, molt feliç. Fa 45 anys li demanaren: —«Salvador, què és la felicitat?» —«Un «amutet» de puu homo, un «amutet» de puu».

8. SI DEIM QUE ÉS LA MADONA FRANCISCA FORTESA FUSTER, poques fites clares donam, si afegim que N'Aina i Na Catalina Butles del carrer des Pitxol li deuen l'existència, tampoc els aclariments d'identitat serien massa aclaparants, a pesar de les dues peces esmentades. Ja sabem que Na Catalina, esposa d'En Guillem Sopa, és un trencavents, no obstant això, si la figura de mestressa Francisca treu cap a balcó, es deu al simple fet d'haver maritat amb l'inadjectivable mestre Pep Quetgles, Butlo, el qual era tan destre, que quan estava de vena amb una cerra dels mostatxos empeltava un romaguer que després fruitava aglans dolces. Dos drets del mateix podríem dir amb la fotografia i la pintura. No hi ha tuties, els Butlos són artistes i foris.

9. AQUELL QUE VA DIR QUE LA INSIGNIFICÀNCIA és germana bessona de la importància, l'encertà de ple. La prova més fefaent la mos dona En Pere Massanet Ferrer. Sobren dits de les mans per enumerar les virtuts humanes de l'inoblidable Pere Clarito. De jovenet la vida el castigà amb la mala creu poliomeilitica. Lluny d'acovardir-se, sabé treure profit al viure. Treballà de sabater a Ca Mestre Nadal Xamena (porta per porta amb l'administració de loteries de N'Andreu Bisquerra), d'enllustrador, els diumenges i festes de guardar, a l'enfront del Dorado antic. La clientela fou tan nombrosa que és veié obligat a donar número d'espera. Tres curolles l'abraonaren; el cinema (aquelles pel·lícules de Na Diana Durbin, d'En Kent Maynard...!), els tangos i els acudits covents. Dia 23 de Maig de 1963, des de na Pati, Almudaina, 13, partí a l'encontre del Cel. Havia nascut al carrer des Grec, 19, el 4 de Juliol de 1908.

CORCADISSA D'ANTANYIA

Fa només uns dies escoltàrem una conversa entre els usufructuaris de la barana de Na Batlessa, els contertulius de la qual discutien sobre la decadència de l'olivar artanenc i, ensems, la inexistència producció actual d'oli, per motius tan concrets i coneguts com són la nul·la rentabilitat que ofereix la industrialització de l'oliva, l'abandonament dels olivars i l'encariment de la mà d'obra.

Ara mateix, de tafones i tafoners ni se'n parla. És natural, tota vegada que a dins Artà és tracta d'una indústria totalment caduca i fora d'ús. No obstant això, en temps passats les tafones constituïren un capítol important, perquè a l'any 1868 hi havia 27 tafones donades d'alta, amb un còmput total de 959 dietes de fer oli.

Si Déu ho vol, al pròxim l'Artà publicarem una entrevista amb els últims tafoners de la nostra vila.

De moment, heus ací servit el llista de tafones i els respectius propietaris del sudit any 1868.

D. Pere Francesc Font i Ordines, Ets Olors	100 dies d'oli
Joan Sancho, Son Not	2 " "
Bartomeu Homar, Son Morey	20 " "
Bartomeu Esteve, Sa Cova	25 " "
Antoni Salas, Sa Badeia	15 " "
Miquel Sureda, Ca'n Canals	65 " "
Antoni Muntaner, Son Fortè	60 " "
Mateu Esteve, Carrossa	40 " "
Margalida Blanes, Es Claper	10 " "
Miquel Esteve, Ca'n Guidet	20 " "
Antoni Cursach, Sos Sanchos	20 " "
Antoni Tous, Son Sureda	55 " "
Antoni Gili, Son Fortè Nou	25 " "
Andreu Tous, Morell	85 " "
D. Pere Guiscafè, Ca'n Cardaix	20 " "
Joan Sancho, Garreta. C/ de Ses Parres	40 " "
Mateu Esteve. C/ Des Llimac (Caridad)	30 " "
Miquel Casselles, Ses Eres	2 " "
Joan Sancho, S'Auma Vell	25 " "
Maria Pujol, Sa Font	10 " "
Mariano Sureda, C/ de La Rosa	10 " "
Miquel Morey, C/ de Ses Parres	40 " "
Pere Joan Miró, C/ Nou	55 " "
Miquel Fuster, C/ de Palma (Major)	40 " "
Llorenç Nicolau, Pedra Plana	40 " "
Francesc Picó, Salem, Teulera	40 " "
Sumen 27 tafones	959 " "

Part dels mateixos abonats a l'espai de Na Batlessa, també comentaven l'etern tema econòmic i que cent anys enrera, els diners eren tan invisibles com el vent, mentre que actualment els mil·lions circulen a l'abast de tothom, sobre tot pel que fa referència als jocs d'atzar. Per simple curiositat de confirmació, vegeu l'import dels tres primers premis de la loteria de Nadal de l'any 1869. La pesseta a penes tenia canonets i per motius estadístics oficials, Madrid feu rup a rup amb escuts.

La Grossa, de 60.000 escuts, correspongué al número 18875, despatxat a Granada.

El segon premi, de 20.000 escuts, al billet 7223, caigué a Puenteareas (Pontevedra), i el tercer premi, de 10.000 escuts, al número 8733, venut integrament a Madrid. A Mallorca tan sols arribaren les barballeres, i els artanencs tocs pel cap se'n dugueren. Com podia tocar-nos la fortuna si entre tots es jugava quatre calius que no superaven els quaranta duros.

Facem comptes. Un escut valia 15 sous, equivalents a 10 reals, del que es dedueix que sis sous eren una pesseta. Així tenim que els seixanta mil escuts del «gordo» sumen un muntant total de cent-cinquanta mil pessetes, amb les quals bellament s'hagués pogut comprar Son Fortè i mig Morell.

Per recolzar el que hem dit, fixau-vos amb els preus dels queviures, vigents a l'any 1869. Prèviament havem convertit els escuts en pessetes.

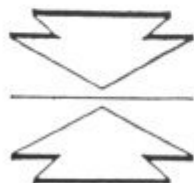
Carn de vaca, a	1,32 Pts. el quilo.
Carn de xot,	1,05 " " "
Xuia ranci,	2,40 " " "
Id. fresca,	1,80 " " "
Llom,	2,50 " " "
Cuixot,	3,12 " " " (Es pobres ni noves).
Sobrassada,	2,10 " " " (mai s'aferrava).
Butifarrons,	1,70 " " "
Mongetes,	0,73 " " "
Arròs,	0,73 " " "
Llenties,	0,53 " " "
Patates,	0,15 " " "
Ciurons,	1'05 " " "
Oli,	1,47 " " Litre
Vi,	0,72 " " Quartà (3,986 litres)
Carbó,	2,50 " la arrova (10, 400 quilos).
Civada,	8,50 " la faneca (55 litres).
Blat,	15,93 " " " " "
Pa,	0,48 " " quilo

Aleshores no és coneixien coverbos tan decoratius com mortadela, salixxes, «jamón York» patates frites, ni avecrem ni ave-césar, i demés estaments socials de la família del plàstic. Allà on hi hagués un tasco de caraiot o una lluna de sa pultruu, que es fessin la troneta tots els derivats i succe-danis de l'alimentació moderna.

I ja que més amunt hem parlat de Na Batlessa, bo serà dir que Artà compta amb un altre lloc on s'acionen els successos socials i polítics del país. Naturalment, ens referim al pou públic de Na Saurina. En aquell indret no resta gavella sense lligar. És un veritable espectacle oral perseguir la ferida dels narradors gerusians, que puntualment cada dia es reuneixen per recordellra les desfetes quotidianes d'aquest mal engirgolat món. Veieu-ne una mostra: —«De si l'arreglaria jo a «nes» «paro», i pots estar segur que jo l'arreglaria, i aviat». —«Vaja, no caduquis! ¿Ara no vós que tu només ets entès en cabres muntanyenques, i que just just saps agafar un diari pes cap de dalt?». —«Idò, mira que et dic; posaria a tots es «parats» a embotellar pets i ja s'hauria acabat es cobrar de balde».

Probablement la font verbal del consell d'ancians d'Esparta no rajava tanta ciència.

CENTRE DE RECOXEIEMENT
METGE - PSICOLÒGIC
ARTÀ

**certificats metges per
permís de conduir i
llicència d'armes**

Avinguda Ferrocarri, 2, 1.er
(Damunt Bar Almudaina)
ARTÀ

OBERT
DILLUNS I DIMECRES
DE 17 A 21 H.

QUATRE ESQUITXOS SOBRE LA NOSTRA LLENGUA

Han passat ja un grapat d'anys. Així i tot, els qui passejam cabells blancs recordam massa bé el bugat que varen armar «EN PEP GONELLA» i els seus incondicionals. Cartes per ací, articles per allà, enfadades a rompre, insults a balquena, rèpliques, contra-rèpliques... Els diaris s'omplien d'opinions a favor i en contra (dels GONELLISTES), mentre que els locutors de les emissores de ràdio no daven raó a les barres quan tocaven el tema del Sr. Gonella i, lògicament, dels seus administradors-seguidors.

Encara record que quan em demanaven què pensava jo sobre aquell marruella, la meua contesta solia ésser: «qui és sabater,

que faci sabates». I és precisament la teoria que trobareu bellament, tècnicament, expressada a l'article del P. M. Colom, prestigiós filòleg, talment com ja he escrit altres vegades.

No oblidis, lector benivolgut, que el breu treball que segueix fou publicat l'any 1978.

Tornant —només una micoia— a l'agosament dels GONELLISTES, vull tancar aquesta introducció amb dues afirmacions més.

1.ª) Quan N'Horaci va escriure «audaces fortuna juvat» (la sort dona una mà als qui demostren audàcia), no es devia referir, no, als possibles «GONELLISTES». Crec sincerament que, amb tota la bona intenció del món, varen fer allò que diuen que qualcú fa fora del test.

2.ª) Si els nostres camperols, han dit, durant segles, «el qui fa un covo, fa un paner», i han afegit: «el qui fa un paner, en fa cent», crec seriosament que els caparruts banyats per la grossera ignorància són els més capacitats a l'hora de les botilades.

UN DE FORA POBLE

EN MALLORQUÍ (XII)

(Continuació)

Fa una temporada, abans de produir-se la disbaixa dels partits polítics i de prendre cos la qüestió de l'autonomia, apareixien sovint, en els periòdics, cartes contràries al català. Volien, aquelles cartes, defensar una causa justa; però, fos per ignorància, fos per manca de destresa, ho feien amb mals arguments. I resultava que s'aixecaven els entesos, es tiraven damunt els autors de les cartes i els deixaven més blans que una sopa.

Si els autors de les cartes haguessin sabut escriure: «Sabem que el mallorquí és un dialecte de la llengua catalana, dialecte que, com tots els altres, té les seves peculiaritats; trobam que aquestes peculiaritats han d'ésser conservades», segurament no hi hauria hagut cap «catalanista» responsable que hagués mogut brega; i no s'hauria inventat el terme «gonellisme».

Voler conservar les nostres peculiaritats idiomàtiques, no les nostres tares, és un molt noble desig. Una de les característiques més notables del nostre dialecte és la de l'ús dels articles **es, sa, s', es, ets, ses**, en lloc de **el, la, l', els, les**. En quant a l'origen, són catalans tant un com l'altre, encara que el segon és més general dins el català i el que té més caràcter literari.

Usem doncs, tranquil·lament el nostre article en la conversació, en les «rondaies» i cançons populars, en els noms de lloc (Ses Veles, Es Pont D'Inca, Sa Pobla, S'Arracó), etc.

Emperò que no ens faci estuguedat sentir o usar l'altre article. ¿Quin inquer, ara en l'estiu, no va a la mar? ¿Qui no és anat a la parròquia de Santa Maria la Major on tal vegada el senyor Rector hi deia missa? ¿Quants n'hi ha que han de passar per la Sala per parlar amb el senyor Batle? ¿Qui no ha comprat cafè a «Ca l'Estrella»? ¿Quin

treballador no té qualche vegada qüestions amb l'amo? ¿Qui no prefereix viure malament en el món que rebre la visita de la mort, sense saber si anirà en el cel o a veure el dimoni? Podríem citar dotzenes de casos on empram l'article literari. I com es sap, a Pollença és l'article normal. No facem, doncs, carusos si llegim o sentim usar dit article.

Fra M.C., T.O.R.

CENTRE COMERCIAL

JONC

SABATERIA I VIRMERIA

ENCÍS

PERFUMERIA I LLENCERIA

C/. Gran Via, 2
Tel. 83 50 66
ARTA

BOUTIQUE

SEDUM

DISTINCIÓ UNISEX

NADONS

BOUTIQUE INFANTIL

SOCIALS

PRIMERA COMUNIÓ

Mirau-la bè. De prim compte. Ho paga ferm. És garrida. I simpàtica. I aguda. Endiumenjada amb finor, li vessa un bell somriure. Ella sap que son cor esclatava de goig aquell 12 d'octubre d'enguany, festa de la Mare de Déu del Pilar. I sap també que aquell dia venturós no sabia passar sense mostrar i demostrar l'alegria grandiosa que li havia creat el rebre la PRIMERA COMUNIÓ, el PA DELS ÀNGELS, el mateix JESÚS.

Foto: Centre 2000 U

Ensenyam la fotografia de Na MARGA-LIDA CASELLAS VIVES, de 9 anys. I afegim: és filla d'En Jaume Casellas Flaquer (magnífic i constant periodista de l'Artà) i de Na Margarida Vives Ginard.

D'altra banda, el P. Antoni J. Roldán Brancolini, Ministre local dels Franciscans T.O.R., fou el celebrant de l'Eucaristia i el brillant predicador de l'homília. Tòt va resultar solemne i de molt de saborino cristià. El P. Roldán sap bé què fa i què es diu. La celebració va esser a l'església parroquial.

Després, els convidats —i eren molts!— compartiren agradosa festa i bon dinar a l'Hotel «Canyamel Parc».

La més completa enhorabona a tota la família CASELLAS-VIVES.

PRIMERA COMUNIÓN Y BAUTIZO

¡Ea! Una noticia que no es de cada día. Ni mucho menos. Y tiene su encanto. La niña Mari-Carmen Barbero hacia su PRIMERA COMUNIÓN. Y un hermanito de la comulgante recibía nada menos que el Sacramento del Bautismo. En la misma cere-

Foto: Centre 2000 U

monia litúrgica, claro. Y ocurría todo ello en nuestra iglesia parroquial. El día 13 de octubre del año en curso. Oficiante: Fr. Pep Gelabert Ferrer, T.O.R., Coadjutor de la misma parroquia, y ya muy conocido por «En Pep de Sa Pipa», tal como le gusta precisamente a él.

El jolgorio «cívico» en honor del nuevo cristiano (Miguel) y de la mencionada Mari-Carmen tuvo lugar en el restaurante Son Barbot (Sant Llorenç).

Acepten nuestra cordial enhorabuena los felices padres de Mari-Carmen y de Miguelito, nuestros amigos Gonzalo Barbero Romero y María Magdalena Gili Carrió. En honor de Blas Gonzalo escribimos esta croniquilla en castellano.

CASAMENT

Aquesta revista, que vol estar sempre al servici de tot Artà, es complau en deixar constància ben clara del casament que van celebrar N'AINA AMORÓS AMORÓS i En JOAN FERRER PONS. La fotografia ens ajuda redbé a sebre qui són. I hem escrit això darrer pensant en els artanencs majors i en els allunyats de la nostra vila.

N'AINA i EN JOAN s'administraren el Sagrament del matrimoni dia 5 d'octubre d'aquest any que anam acabant. Va esser al nostre Santuari de Sant Salvador, a les 12 h. Tot fou solemne i hermós.

Acabada la funció religiosa, els jovençans i els nombrosos convidats dinaren al restaurant «Moli d'En Sopa» (Manacor).

Desitjam que els novells esposos no vegin acabada mai la lluna de mel. I els feim arribar la nostra enhorabona!

EL REPELENTE NIÑO VICENTE

Zepox

—¿Qué opinas, Vicentito, de la Ley Corcuera?

—Que está «corcada» don Matias; que está «corcada».

Fàbrica de Licors
Cerveces.

Licors nacionals i estrangers

DES DE 1890

Especialitat en licors mallorquins:
PALO, HERBES DOLCES I SEQUES,
ANIS SEC «LA ESTRELLA DE ARTÀ»

Carrer 31 de Març, 11

Tels. 83 60 38 - 83 62 07

Fax 83 52 80

ARTÀ

CALATAÑAZOR

En donde Almanzor perdió el tambor...

allí a Soria, la ciudad tan cantada por el poeta sevillano Antonio Machado.

*Soria Fría, Soria pura, cabeza de Extremadura
con su castillo guerrero arruinado sobre el Duero...*

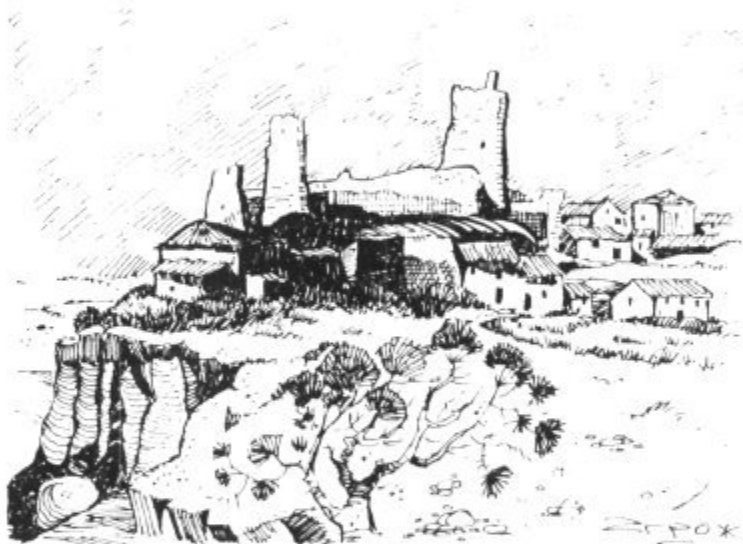
A la altura de la romana Voluce, atravesaremos la calzada del siglo I antes de Cristo, y a la izquierda a media legua aproximadamente nos topamos con el altozano en el que está asentado el pequeño pueblo de Calatañazor, guardado celosamente por su castillo roquero, noble ruina con vestigios románicos. Aseguran que en el siglo XIV residió en la fortaleza el comunero Padilla, su anterior y posterior estirpe.

Desde la cima del alcor, se abre en abanico el escenario de la presunta batalla entre moriscos y cristianos. Esta batalla

Municipio de Castilla la Vieja (prov. de Soria); 134 h. Muy pintoresca: restos románicos. Batalla desde Gormaz a Calatañazor con victoria de Almanzor sobre el ejército de Sancho García, conde de Castilla, el 30 de julio del año 1000. Cuentan que las bajas musulmanas fueron muy elevadas, y los historiadores cristianos la convirtieron en una derrota de Almanzor, e incluso creyeron que éste había muerto a consecuencia de las heridas recibidas en la batalla cuando en realidad su fallecimiento tuvo lugar dos años después.

COMO LLEGAR

Madrid como punto de partida, por la Nacional II rozando la antigua e intelectual Alcalá de Henares rumbo a Guadalupe, desde allí a Alcolea del Pinar, a la izquierda enlazando la carretera N° 114 dejando atrás Cigüenza y Atienza, metiéndonos en el desvío de la derecha que nos llevará sin demora hasta Berlanga de Duero. Inmersos ya en la gran meseta castellana, siguiendo por la 116 nos adentraremos en Burgo de Osma, tierra de quesos, vino y pan blanco. Del Burgo por la Nacional N° 122 hasta Calatañazor, nuestro punto de destino, y desde

Castillo ruinoso de Calatañazor.

¡¡VISÍTENOS!!

**AUTOS
ESCANELLAS**
EXPOSICIÓN Y VENTA

SERVICIO OFICIAL

Carrer Argentina, 31 - Telèfon 83 61 15 - ARTÀ

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO
VIALSA

J. Bernad, J. Zafra y J. Genovard

CTRA. SANTA MARGARITA, 57
TELEFONO 83 66 35
ARTÀ

no se dió nunca por aquellos lares sinó en Cervera, lugar a más de 15 kilómetros al Norte, metida ya en tierras logroñesas, y como ya hemos apuntado concluyó con la victoria sarracena y descabello de los cruzados.

Desde este mirador natural, pueden observarse lomazos teñidos de ocre por las rastrojeras, en donde paca la escuálida merina y se pasea la liebre y el conejo, cerrijones lejanos moteados de un verde pálido que, a veces se difumina con el amarillo de los trigales en donde brilla la dorada espiga presa fácil de la astuta corneja. Suelto y cantarín como franja de plata corre el Abión, hermano gemelo del Muriel ríos trucheros por escelencia.

Dejado el mirador y con los ojos aun llenos de luz, nos adelantamos por las estrechas y umbrosas callejas del caserío que brindan al visitante un paseo agradable que le protegen momentáneamente del sofocante calor estival. En su plaza principal un olmo viejo reparte la sombra de sus ramas verdes sobre una fuente de dos caños usurera de agua, donde generaciones de calatazareños mitigaron su sed.

El conjunto arquitectónico del siglo XII, donde abundan las casas porticadas con balconajes de aleros policromados sitúan al viajante a una dimensión ya olvidada, irreal, que nada tiene que ver con el ajeteo cotidiano de las grandes urbes metropolitanas.

Son varias las iglesias que se levantan fuera y dentro del recinto, todas son de gran belleza, y el románico se deja aún ver en la ocreidad de sus derruidas piedras.

La Parroquial de Calatañazor, ofrece también una hermosa portalada románica con alfiz rectangular y varias arquivoltas, y en su interior, un majestuoso Cristo de tres clavos.

Paisaje castellano.

Calles abajo se encuentra la pequeña ermita de la Soledad, ya en la parte baja y salida del pueblo roquero. Allí nos aguarda el automóvil que nos llevará a Soria, pasando por San Saturio. En la ciudad, soriana haremos parada y fonda.

ARTURO POMAR THOMAS

(Almanzor murió en Medinaceli)

Residència de Persones Majors

DIADA D'ESPLAI I DE GERMANOR

Vuit anys consecutius, hem celebrat la gran diada, ja tradicional, pels residents de la «POSADA DELS OLORS», d'anar a dinar al restaurant «S'ERA DE PULA».

Aquest dia, tots ben enlestits i estirats de prim compte, partírem de bona hora a fer una volteta cap a l'Hotel Cuevas, on fórem obsequiats amb un saborós refresc. Després d'una aturadeta molt agradable, seguirem la ruta fins arribar al lloc desitjat: «S'Era de Pula». Allà ens hi esperaven el Sr. Aurelio i el seu personal de servei, ben disposats a servir-nos a taula com si fóssim marquesos. Així va ser l'experiència viscuda durant aquest dia.

L'arrosset de peix deia: menja'm, menja'm i no en parlem del bacallanet típic de la Casa. El vinet ens posà eufòrics i així no tenguérem vergonya de sortir a rotlló a ballar, ja que disposàvem del conjunt dels «Paraguayos» i de les castanyetes de Na Maria Genovard. Entre tots, formaren el millor conjunt harmoniós que ens alegraren l'estada.

La direcció de la Residència, agraeix de bon grat al Sr. Aurelio i al seu personal les moltes atencions rebudes. Al ma-

teix temps vol agrair el servei gratuït a l'Empresa LEVANTE i a totes les persones que ens acompanyaren i ajudaren a fer agradable aquesta diada.

Moltes gràcies.

La direcció.

¡Y aún para un largo viaje SKODA FAVORIT!

Recorre centenares de kilómetros sin que se sienta cansado. ¡Apreciarán su funcionamiento económico! Con un solo depósito de combustible puede recorrer más de 600 kilómetros.

¡Motor económico! ¡Miles de kilómetros por autopista!

¡Recréese viajando en coche turismo SKODA FAVORIT!

JOSÉ TAULER

C/ d'Es Pla, 27 (Al lado del Colegio La Salle)
Manacor - Tel. 55 23 31

SKODA FAVORIT - L MOTOR 1.300

DÉU MEU, QUÈ DE PINTADES!

1.— Me toca ara, un altre pic, ens parlar de SA NATURA; ells fan servir sa pintura, cosa que jo no m'explic. Perdonau-me si vos dis: ¿què guanyau amb s'escriptura?

2.— Voleu neta sa garriga, però embrutau ses façanes. Sa neteja tu demanes, fill meu; ¿Què vols que te diga? A criticar això m'obliga; de glosar em fugen ses ganes.

3.— Per Carrossa i els Canons, voltres heu fet ses pintades. Persones civilitzades, cerquen més bones raons que empastissar p'es cantons aquestes embatumades.

4.— Voltros, si sabeu escriure, no ho heu de fer d'amagat? gafau paper reciclat, que tothom té dret a viure. Fa plorar, en lloc de riure, veure lo que heu embrutat.

5.—Heu d'anar cara ben alta i exposar vostres raons; res d'urbanitzacions, si trobau que no fan falta; però no mostrau cap galta donant explicacions.

6.— Ses cases tan embrutades, però «Es Caló no'l toqueu»; xerrau, que tots en sabeu. Siau persones honrades. Ja basta de fer putades; així no ho conseguireu.

7.— També altres esquadrans mos han fet animalades: què de parets embrutades! Sa Falange i de les JONS no han cercat els racons per estampar mascarades.

8.— Idò, si reflexionau, veureu que això no està bé. Com he dit, an es paper no fa res si l'embrutau. Vos ho diu, en to de pau, com veis, En Toni Butler.

9.— Lluitem tots per SA NATURA, però també es poble net; que l'embrutin no hi ha dret. Li hem de dar sa figura —ara que té compostura— de què Artà sia condret.

UN PACTE BEN RESSONANT

1.— Ja tenen sa majoria els amos de per LA SALA. Jo ho veis: es vot se regala dels altres, fora mania; amb sa mateixa camia, foten es cap davall s'ala.

2.— És hermós es comandar, i tothom té comandera, perquè així és sa manera de qualque cosa pintar. En Torres i En Manyà no han volgut quedar darrera.

3.— Qualcú ho ha prèns ben tort amb aquesta fusió. Tranquil, En Miquel Pastor ara ja tindrà suport: un govern estable i fort, fluixa s'oposició.

4.— Es P.S.O.E., tres valents: no les varen voltar cama. I qualcú ara reclama contra es GRUP INDEPENDENTS, perquè es troben descontents; aquest pacte és una trama.

5.— Es P.P., es solitari, tampoc se podrà lluir. També tort li va sortir un PACTE imaginari. Es S.O.E., el seu contrari, en res li va dir que sí.

6.— Ara que ja governau altre pic S'Ajuntament, de fer feina és el moment; a veure si començau; si ben d'acord vos posau, dureu es poble content.

7.— Ara que ja està pactat, no estigueu MANS APLEGADES; amb ses forces mesurades, ja teniu es plet guanyat. Ho heu de fer encertat, com heu fet altres vegades.

8.— Artà, en poble de progrés, s'hauria de convertir. Si el guiau per bon camí, economitant doblers, tot heu dureu a bon fi.

9.— Ala, idò, Miquel Pastor: sa feina no és tan feixuga; ajudant-vos el qui puga, per un Artà més millor, fareu una gran labor. Veureu que ningú remuga!

ANTONI GINARD CANTÓ a) Butler

SA LLEI CORCUERA

Qui un dia fou nominat, amb molt d'enchufe, ministre, ens ha mogut un salistre que no te ni peus ni cap, dons mos treu a n'es mercat una llei que es tan feixista que si bé a un regim franquista es considera normal es torna antinatural amb un govern socialista.

I es que te molta de costra es poder-se donar els fets de que amb sos calçons desfets puguin entrar dins ca nostra així com entra una trutja dins sa soll, es seu palau, sense poder judicial ni coneixement d'es jutge passant-mos per sa tramutje de's rodillo policial.

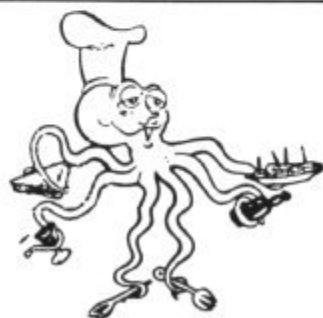
I aquests que es troben enmig, es a dir, sa policia, passaran amb un sol dia d'esser els nostres bons amics a n'els pitjors enemics, i així, de forme ridícula i de tan trista manera, seran, per sa llei Corcuera, els dolents de sa pel·lícula com eran vint anys enrera...

I es que en Corcuera o Concues, com va dir un espablat, va ben tranquil, respaldat, per un govern de «kermesse» o verbena, que es mes clar, però que en d'anar a cercar d'una gent que no carbura i que poc a poc s'en va sense poder-lo aturar cap a una altre dictadura?

MORALEJA:

Com amb s'article vint-i-sis de's temps aquells de's faraons, s'estat podrà, per collons, forçar sa porta de's pis sense tenir cap permís, ni cap mena de raons.

SANT PERE

BAR GRAN VÍA

ESPECIALIDAD EN:

- Tapas Variadas
- Pulpo Gallego
- Empanada Gallega
- Ribeiro

Ciutat, 35 - ARTÀ - Tel. 83 62 49

EN PINXO DE SON RECUIT

Va cremat en Pinxo!

El trobarem devers Na Caragol amb sa màquina de retratar.

—Què cosa, Pinxo?

—Estic cansat de bunyols!

—Tants n'has menjat per Tots Sants?

—Ni per Tots Sants ni per ses Verges. No me referia a n'aquests bunyols, de pasta frita. Parlava d'es nyarros, ses tafarres, ses obres tudades.

—Com és ara!

—M'acaben de dir que sa piscina. Sa piscina! Municipal! Que noltros tant bravejavem. Que l'han feta de cinquanta metres perquè s'hi puguin fer competicions esportives... No en podrà veure de competicions.

—I... com així?

—Perquè a un costat no li feren fondària suficient per donar-hi sa volta.

—Reputes! I ara què dius?

—Lo que sents! Clar, amb s'aigo surran no se veu sa malifeta, però un que sol anar-hi m'ho ha amollat. Per lo vist a darrera tot-hom s'en fot.

—I qui te sa culpa d'això?

—I jo què sé qui la té a sa culpa! Tots la tenim a sa culpa! Uns per a fer-ho i els altres per no protestar.

—I qualcú per no escoltar el qui sap.

—Mira amb el Teatre, segons m'ha dit en Xerefi escoltaren ferm.

—Sí, sé que s'arquitecte va anar a Madrid i crec que tindrà ses idees clares.

—Idò?

—Idò...

—En Tòfol Sagristà inclús ha dit en es batle que si s'ha d'aixecar per amunt, per amunt mos n'anam. Però l'escenari ha de tenir tots els avançaments tècnics per a fer espectacles de categoria.

—I a n'es pati han de caber-hi es milenar.

—Si no és així és tirar es doblers.

—No sou una mica massa exigents?

—Tocam en sos peus enterra.

—En Julen, gendre d'en Pere Moner, troba que està la mar de bé.

—I què sap Julen apart de riure i em-prenyar?

—Es corresponsal de premsa.

—Idò ja tenim la Seu plena d'ous!

—Ja serem a bous amb ell.

—I què hi podem fer? Un corresponsal que s'en fot de regidors amb exercici. Que dona sabó a nes qui comanden tant si és dret com tort. Res tenc quantra ell. Però te dic que amb tal d'ensabonar tot li resulta bé. I quan noltros feim un concert que fa història mos posa sa llengo a damunt.

—Si què és vere.

—Idò ja se pot preparar perquè organitzam una entrega de Comares que farà raig i roi.

—I ara què dius?

—Serà gros!

—Hi haurà qualche mal de ventre!

—Hi haurà molts de mals de ventre i qualca davall.

—Ja me diràs de què es tracta?

—Per ara és secret. Però Ses Comares són Ses Comares. I sa festa serà grossa.

—Au! Idò fins es mes que ve.

—No em demanes d'es pacte?

—Silenci! Espectació! Atenció! Per ara anam. Segons m'ha dit si hi ha una discrepància la mantendran.

—Que ho vessim, va dir es cego.

—Descregut! Més que descregut!

—Som vell Pinxo.

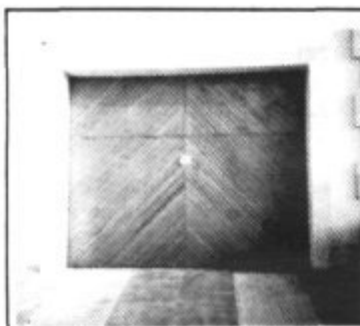
—Vell i mal de coure.

—Salut!

—Salut i pessetes!

Oh! Piscina malhaurada orfa de competició per por de que un nadador foti una caparrotada. Hauràs estat ben mal nada! I llavors s'oposició, sols mos parla de bolets o «hongos» en castellà. Vos dic que per comandar duiets ets anagos estrets.

MONTAJES SERVERA SOLUCIONES CON GARANTIA PUERTAS BASCULANTES

MANUALES, AUTOMÁTICAS O CON MANDO A DISTANCIA
CON MACHIMEMBRADO DE MADERA DE
NORTE - TEKA - CHAPA PEGASO
MONTADAS EN SU GARAJE CONSTRUCCIÓN
PIDANOS PRESUPUESTO

C/. Pep Not, 59 - ARTA - Tel. 83 61 31

POMPAS FÚNEBRES ARTANENSES

Avda. Ferrocarril, 33 - Tels 56 30 96 - 56 39 34

CRONICA DE LA MUSICA POP ESPANYOLA

CAPÍTOL 8

FESTIVALS DE LA CANÇÓ

En aquella època estaven moltíssim de moda els anomenats FESTIVALS DE LA CANÇÓ; i així, un popular certamen era el de «EUROVISION», que es celebrava entre Països que formaven part de la xerca d'Eurovisió (xerca de televisió). Es feia des de l'any 1956, però Espanya no hi participà fins al 1961, per cert amb un apoteòsic fracàs de la cançó espanyola «ESTANDO CONTIGO» (una composició que duia la firma de Guijarro-Algueró), que defensà, així com va poder, la cantant CONCHITA BAUTISTA:

«Tengo millares de estrellas,
y tengo la luna y el sol...
y la luz de tu mirada me
parece de color...
Estando contigo, contigo, contigo,
de pronto me siento feliz...»

Una cançó almivarada, pseudo-moderna i rumbera que no va agradar gens als jurats europeus, que no li concediren cap vot).

Un altre popular FESTIVAL sortí el territori espanyol, concretament a la localitat alacantina de BENIDORM, aprofitant els primers turistes que començaven a conèixer el sol espanyol; un festival de cançons a similitud del de SAN REMO, a la costa italiana, molt popular llavors (hi havien participat gent de la categoria de DOMENICO MODUGNO, ADRIANO CELENTANO, CLAUDIO VILLA, etc...). El batle i l'Ajuntament de Benidorm volien promocionar aquella agradable ciutat levantina, i així nasqué el FESTIVAL DE LA CANCIÓN ESPAÑOLA, amb la col·laboració de la R.E.M. (Red de Emisoras del Movimiento). Estam situats a l'any 1959.

La primera cançó guanyadora fou «UN TELEGRAMA», un fox que interpretà MONNA BELL, una cantant xilena que estava afincada a Espanya:

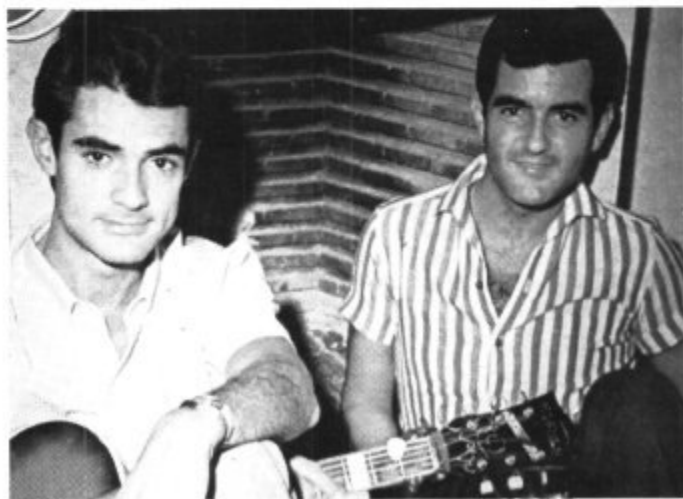

MONNA BELL: Primera guanyadora del Festival de Benidorm (1959) cantant «UN TELEGRAMA».

«Antes de que tus labios me confirmaran
que me querías, ¡ya lo sabía, ya lo sabía!
...destino: tu corazón; remitente: tus ojos son...
y texto: ¡Te quiero, te quiero!...»

I varen seguir amb el tema de les comunicacions, perquè a l'any 1960 guanyà «COMUNICANDO», del cantant ARTURO MILLÁN:

«Quise decirte, vida mía,
lo que por tí yo estoy pasando,
pero no pude, pero no pude, porque estabas,
comunicando, comunicando, comunicando...»

DÚO DINÁMICO.— L'any 1962 componen i canten un dels seus més importants temes: «PERDÓNAME».

Les 70 Emissores de Ràdio que participaven a l'espectacle eren, primordialment, utilitzades com a plataforma de llançament de tal o qual artista (no oblidem que els mitjans de comunicacions no comptaven amb una estructura ni remotament semblant als d'avui en dia, i la RÀDIO, en majúscules, era l'autèntica «Reina», ja que encara no existien revistes especialitzades en la música (i menys en la lleugera), i la televisió encara era un experiment a Espanya, de poquíssima repercussió.

A l'any 1961 va guanyar un bolero (quina diferència de la música que triomfava a tot arreu del món!), que duia la firma de R. de León (especialista en compondre «Coplas») i l'inefable A. Algueró, per títol «ENAMORADA».

Després, amb el temps, varen sortir Festivals per tot el País: Del MEDITERRANI, el de MALLORCA (de grans records entre noltres), ARANDA DE DUERO, el del ATLÀNTIC, del MIÑO, el de la COSTA VERDE, el de VILLANCICOS NUEVOS, etc., etc...

La competitivitat estava assegurada, i la gent, fent «quinielles» a veure si el seu preferit se'n duia o no el primer premi. Tots els joves aspirants a artistes, s'apuntaven a quasi la majoria de Festivals, cercant l'oportunitat; molts d'ells no heu aconseguir, però altres sí tingueren més sort. (A lo llarg d'aquesta «CRÓNICA...», ja anirem coneixent participants i guanyadors dels més populars Festivals de la Cançó Lleugera).

ALQUILER DE PELICULAS

ELECTRODOMESTICOS

Tel. 83 61 80

INSTALACIONES ELECTRICAS
VENTA DE ELECTRODOMESTICOS
JAIME MESTRE PAYERAS
Carrer Ciutat, 46 • ARTÀ

TELYCO

FAX Y TELEFONOS

RADIO MADRID i Bobby Deglanè.— La ràdio era un vehicle de capital importància en la difusió d'artistes i com a organitzadors de Festivals de la Cançó lleugera.

CONCHITA BAUTISTA.— Fou la primera representant espanyola al popular FESTIVAL D'EUROVISIÓ (1961).

JOSE GUARDIOLA. És una de les grans veus del moment que compta amb molts de seguidors.

LA MÚSICA A ESPANYA: 1962 (I)

BÀSICAMENT, i ja ho vérem apart, lo principal succeït, musicalment parlant, són els començos de la sèrie de Festivals de Música Moderna del Prince a Madrid. Allò significava que, per primera vegada, els empresaris, confiaven en la música juvenil feta per els joves i dedicada a ells, i s'en donaren compte de que aquell moviment espectacular que havia sorgit als Estats Units, ja s'havia arrelat profundament dins la mentalitat juvenil espanyola. I, encara que el mercat discogràfic estava ple de veus clàssiques i melòdiques de sempre, destinades a un públic adult, amb capacitat adquisitiva per comprar els discs, i que, els millors contractes per actuar a tal o qual Sala de Festes els s'enduïen aquests solistes, ja començaren ben prest a la contractació de grups de joves «rockers».

1962 és un any molt bo per el DÚO DINÁMICO, ja que d'aquest any data una de les seves millors cançons, la més venuda de totes les seves, i que, està clar, també era escrita per ells dos. La cançó és ben coneguda i popular, la recorda molta gent: «PERDÓNAME».

«Te perdí, por culpa de un error.
te perdí y destrocé mi corazón
y ante ti vuelvo al fin
a llorar y a suplicar.
Perdóname,
he sido ingrato
perdóname,
te quiero tanto...»

La cançó, molt be cantada i acompanyada d'una orquestració on destaca la trompeta, va servir per enamorar a no poques parelles que la ballaren. Però així no acabava la història del Dúo Dinámico aquest present any 1962, ja que també tenen altres recordadíssimes cançons: «BALADA GITANA», «LOLITA TWIST» (incorporant el ball de moda

a la figura del personatge inspirat de Nabokov), «SOMOS JOVENES», totes de la seva composició i versions de temes americans com «BALANDO EL TWIST» o «HELLO, MARY LOU» (que es una cançó de Gene Pitney).

Com ja vàrem dir, Manuel De La Calva i Ramón Arcusa, formen una parella de gran èxit a tot arreu del País, els que més actuen i els que més seguidors les apojen. Són les estrelles del moment, només amb una forta competidora, però a un altre nivell com és MARISOL. Per cert, que tant ells com ella compten amb la pròpia revista gràfica: Allà trobàvem totes les actuacions, les pel·lícules, les cartes d'admiradors/es, i, fins i tot, les aventures imaginàries protagonitzades amb forma de tebeo per ells.

A l'any 1962, els solistes que trobam dins el panorama musical (entre altres, evidentment), són: LUCHO GATICA («Sabor a mí», «Moliendo café»); JOSÉ GUARDIOLA («Tango italiano», «Moliendo café»), i una cançó-sorpresa dins la seva carrera, cantant a dúo amb la seva filla, una preciosa nineta (Rosa Mari que feia preguntes típiques dels atlotets d'aquella edat. Un tema que tothom demanava a les emissores de Ràdio, dins els espais de discs sol·licitats i dedicats: «DI, PAPÀ»...

«Di, papá: ¿dónde está el buen Dios?
dímelo, dímelo, di, papé...»

Quines llàgrimes va fer caure de la gent més sensible, escoltant aquella veueta!

(CONTINUARÀ)

MIQUEL MESTRE GINARD — 1991

«CRÒNICA DE LA MÚSICA POP ESPANYOLA» és també un programa de ràdio. A través de RÀDIO ARTÀ podreu seguir aquesta sèrie duita per l'autor d'aquests articles.

Cada divendres, a les 17 hores, i cada dissabte, a les 12,30 hores. FM 107.8 (RÀDIO ARTÀ).

**Ferretería
ascual**

Calle Cardenal Despuig, 12
Teléfono 83 63 92
ARTA - Mallorca

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN
PINTURAS • BRICOLAGE
SERVICIO DE ALQUILER
HORMIGONERAS • COMPRESORES
GENERADORES - MONTACARGAS
M. DISCO - ETC.

Ferretería SAN LORENZO

Calle Mosén Galmés, 37
Teléfono 56 96 50
SAN LORENZO - Mallorca

NECROLÒGQUES

ELS NOSTRES DIFUNTS

Havia pelegrinat dins el nostre poble i pels camps de conró d'Artà. Dit sia amb els millors dels sentits, és clar. Havia rapat terra, la tan feixuga tasca de molts dels nostres paisans. I vet ací que quan només tenia 73 anys, ens deixava. Va ser el dia 9 de setembre d'enguany.

Ens referim a un subscriptor antic (des del primer número) de l'ARTA: EN BARTOMEU GINARD I ARTIGUES.

Manifestam el nostre condol als seus familiars de més prop: la filla, Maria Ginard Ferrer; el fill, Antoni, fadri; el gendre, Joan Massanet Bauçà; les nétes, Maria i Caterina.

Que el vegem al Cel, tots plegats.

Déu escollí la data del 22 de Novembre per emportar-se la nostra germana Margalida Sard Sureda, popularment coneguda com la madona de Sa Resclò. Poques defuncions tan conhortades, perquè l'estada en aquest món de madona Margalida va ser llarga i fecunda, vivint prop de 98 anys i mig. Havia nascut el 7 de juny de 1893 al carrer del Calvari, 4.

Era viuda de l'amo En Guillem Sansaloni Alzina, Pamboli, i filla de Joan Sard Carrió i Margalida Sureda Soler, el qual matrimoni espletà una ramellada de 7 fills: Joan, obitat a l'Argentina; Antònia, esposa de l'amo En Toni Esteva Flaquer, Esltelriquer; Francisca, que morí fadrina; Margalida, Sebastià, fadri i també difunt; Magdalena, difunta i muller de Bartomeu Sansaloni Alzina; i Miquel, marit de Maria Tous Esteva, Torreta.

El demble terrenal de Madona Margalida va ser el d'una dona feel als seus i assequible per tothom. De jove marinà a Sols Llulls i a S'Alqueria Vella, possessió aquesta propietat dels pares. De casada estigué a la Duaia d'Abaix, 4 arrendaments de 6 anys de Sa Resclò, acabant l'itinerari a Son Duc, fins que les forces ho comportaren.

L'Artà ofereix el sincer condol als fills Bàrbara, vidua de Bernat Llodrà, Massot, i Bartomeu Sansaloni Sard, de Son Duc, i als nés Mateu, administratiu de l'Ajuntament, i a Rosa, oficial de la Gestoria Sard, així com a tot l'estament familiar. D.E.P.

REGISTRE CIVIL D'ARTÀ

Moviment natural de la població. Mes d'octubre

NAIXEMENTS

02-10-91 Miquel Sancho Sancho, fill de Pedro i Maria.
08-10-91 Maria-Magdalena Matallana Espinosa, filla d'Esteban i Isabel.
10-10-91 Francisca-Maria Alzamora Llaneras, filla d'Antonio i Antonia.
12-10-91 Juan-Manuel Algaba Torrelló, fill de Rafael i Ana.
20-10-91 Joan Lliteras Bauzá, fill de Juan i Antonia.
21-10-91 Adrià Mayol Gelabert, fill de Bernat i Francisca.
23-10-91 Mateu Ortega Sancho, fill de Joaquín i Catalina.

MATRIMONIS

04-10-91 Alfredo Gastalver Martín amb Montserrat Bosch Bardo.
05-10-91 Juan Ferrer Pons amb Ana Maria Lourdes Amorós Amorós.

DEFUNCIONS

27-09-91 Luis Massanet Cursach. C/ Pontarró, 3; 42 anys.
11-10-91 Juan Tous Pascual. C/ Puresa, 48; 79 anys.
12-10-91 Rosa Llodrà Llinàs. C/ St. Francesc, 28; 77 anys.
20-10-91 Antonia Gili Far. C/ Roques, 32; 82 anys.

JOAN TOUS PASCUAL,
(àlies, de SON DAURAT)

Ens ha deixat. I ens ha deixat una bella persona. Un altre bon artanenc. Amb els peus posats ben damunt la terra, es sentia pelegrí cap a al Casa del Pare. Devia esser per això que, exercint el feixuc ofici de camperol-conrador, ens donà el grandíssim testimoni d'un home feiner a més no porer, amb una simpatia que li vessava per tots els costats i amb un sentit admirable del bon humor. No li vàrem veure mai allò que es diu «un mal dia».

Com a bon pagès, molt probablement es degué tombar cap a la dita camperola: «Qui les vol cuitores, que les sembli a bon lloc». Segons li diuen a aquest cronista, el nostre difunt va sembrar a llocs molt bons els dons que Déu li havia regalat. Haurà trobat la merescuda recompensa. Així ho desitjam de tot cor.

Tancà els ulls el dia onze d'octubre de 1991. Els havia tingut oberts durant 79 anys. Descansi en pau.

Manifestam el nostre condol a l'esposa que ha deixat: Margalida Riera Grau. I al fill Tomeu. I a la nora, Margalida Ferrer. Com també a la néta, Na Margalida Tous Ferrer.

✶ "laCaixa"

EN ARTÀ

Servicio Cajero Automático
24 horas.

TALLER MECÁNICO MIGUEL GENOVART

Reparaciones en general
Compra y venta de automóviles

de todas las marcas y modelos,
nuevos o usados
Ctra. Sta Margarita
Telf: 83 60 12 ARTÀ (Mallorca)

GABRIEL GENOVARD

(Continuación de la Editorial)

Miguel Pastor había sucedido al anterior alcalde, Gabriel Tous ocupaba la Delegación del Ministerio de Educación y Ciencia y Josep Melià en Madrid ostentaba el cargo de secretario de estado para la información.

La familia Esteve (Can Regalat) ofrece una subvención para construir el edificio. Planos, del Arquitecto Antonio Llabrés. Visita a Barcelona donde un exigente inspector recto y autoritario requiere unos laboratorios.

Por cierto que el primer microscopio de este laboratorio fue cedido por la Enfermería de Son San Juan.

Viajes a Madrid, calle de Alfonso XII, donde los planos vacían olvidados.

Estábamos en democracia.

Y finalmente el Consejo de Ministros aprueba el Instituto, pero sin dotación económica que obviamente no figuraba en los presupuestos del Estado. Un curso más bajo la carga particular y la subvención del Municipio.

Hasta que, por fin, el Instituto es dotado y comienza el desfile del profesorado.

Nuestros jovencitos van adquiriendo los conocimientos que les capacitan para acudir a la Universidad.

Y empieza el Calvario de Gabriel.

Quienes, gracias a él, pueden tener una ocupación en su pueblo se ponen en su contra.

Contubernios y zancadillas. Mala colaboración. Van al asalto del poder en el Instituto y les estorba Gabriel.

GABRIEL TOUS

Fue vergonzosa la designación de una logopeda recién terminada la carrera, en competición con el curriculum de Gabriel, plagado de méritos y experiencia.

Hay que decirlo, para que algún día, la historia diga la verdad, porque si la escriben ciertos historiadores que hoy están en el machito, la narración será falsa, como tergiversados están los hechos cuando los escriben quienes prevaricaron.

Gabriel no replicará.

Su innata elegancia se lo impediría.

El se fue, a seguir ejerciendo la pedagogía, a proseguir su andadura recta y honesta.

Nosotros, desde el Artà nos hacemos eco de su marcha y consideramos que debió tener un eco mayor. Sin embargo la obra está ahí.

JOSEP MELIÀ

Testigo elocuente de su paso será el nivel cultural que adquiera nuestro pueblo.

Porque definitivamente lo que querían quienes crearon el Instituto no fue un reconocimiento a sus méritos.

Quería elevar la instrucción en Artà para que el nivel de vida fuera en aumento. Porque la libertad del individuo y de la colectividad, sólo se consigue con la instrucción y la cultura.

Y la vida sin libertad, no merece la pena vivirse.

¡Hasta la vista, Gabriel!

S.G.

INSTITUTO DE ARTÀ.

BAR - RESTAURANTE

ES PINS

ESPECIALIDAD COCINA MALLORQUINA

C/ Ciutat, 49
Teléfono 83 64 61
07570 ARTÀ

Comercial

ARTA

EN ARTÀ:
Carrer de Ciutat, 26 - Tel. 56 21 48

EN MANACOR:
Polígono Industrial
C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

MASSEY FERGUSON

condor

BAILLE

B.C.S. Taladoras y Segadoras

Per més informació: Cridar al Tel. 83 61 48

Massey-Ferguson, Tractores

CONDOR	Motocultores y Motobombas
BAILLE	Empacadoras - Rotomacadoras y Sistemas de riego
ZAZURCA	Equipos preparación Tierra y Siembra
AQUINO	Cultivos de vicio
MONDIAL Y OPEN	Motocultores
CAVIRA	Pulverizadores
GAUPADO	Barras de Corte
JURCAFRESA	Berrioliques
BLANC	Peladoras de Almendras
BRUN	Abonadoras

RETAILLS

Copiar, allò que es diu copiar, no està ben vist dins el camp del periodisme. Pensam, emperò, que si un vol servir notícies d'interès i passa que les tals notícies ja han estat publicades amb encertada objectivitat i amb un estil que també ens ha agradat ferm, no farà lleig que la nostra revista en faci una transcripció literal.

Idò bé; de la publicació periòdica «TROT» (Manacor), agafam l'EDITORIAL (hipòdrom d'Artà) i tota la pàgina dedicada a la nostra paisana «Cati» Massanet. Els lectors podran comprovar que ens fa quedar re-de-bé!

Club Hípico de Artà: El trabajo bien hecho, da sus frutos

En sus casi diez años de existencia el Club Hípico de Artà se ha convertido en un excelente modelo de lo que debe ser una entidad deportiva: la de fomentar la afición hacia un determinado deporte. Y eso es precisamente lo que ha conseguido este Club que, en estos diez años, ha logrado aumentar de forma considerable el número de caballos de carreras al trote y el número de aficionados a las mismas, celebrando tres reuniones anuales en el hipódromo permanente de Son Catiu, lugar donde se pueden entrenar y preparar adecuadamente los trotones.

De Artà han salido excelentes caballos y, en estos momentos, existe una plantilla que está copando los más altos lugares dentro de la élite deportiva, recordemos que en tres años han conseguido dos Grandes Premios Nacionales, con Nostro VX y Riggy, además de numerosos premios semana tras semana.

Pero hoy es noticia la afición de Artà por la gran actuación de tres ejemplares de aquella villa en el Gran Premio Comunitat Autònoma celebrado el pasado 12 de octubre en el hipódromo de Son Pardo y que no es otra que la consecución de las tres primeras plazas. Lucas, un caballo originario de Menorca y perteneciente a la plantilla artanense logró la primera posición; Junita, yegua conocida por todos los aficionados era segunda conducida además por su joven propietaria, Cati Massanet y como colofón otro caballo de orígenes menorquines, Lirico, lograba la tercera posición en esta importante prueba.

De todo ello hay que dar una parte muy importante de éxito a un Club, dirigido en estos momentos por D. Antonio Lliteras y compuesto por la práctica totalidad de aficionados y que se desvive por promocionar un deporte que, si bien está profundamente arraigado en Artà, va alcanzando unas elevadas cotas de popularidad y afición.

Damos, pues, la enhorabuena a esta afición de Artà y en particular a los propietarios de Lucas, Junita y Lirico por este excelente triunfo en una de las pruebas más importantes de la temporada como es el Gran Premio Comunitat Autònoma.

Logró la segunda plaza en Gran Premio Comunitat Autònoma

Cati Massanet, una dama entre caballeros

Hoy hemos querido traer a las páginas de Trot a una joven de 20 años, natural de Artà, vicepresidenta del Club de Damas y primera mujer que consigue clasificarse en una carrera del prestigio del G.P. Comunitat Autònoma, compitiendo con los mejores jockeys profesionales de la isla. Ella es Cati Massanet Ginard y con ella mantuvimos una breve conversación el pasado viernes en el hipódromo de Manacor.

—¿A qué edad debutaste como conductora?

—Fue a los doce años, en Artà, con el caballo Takyu M, con el cual realizamos un match con Zaina G, conducida por mi hermana, María. Y en competición oficial fue a los trece años con la gran yegua Fille de France.

—¿Qué supuso para ti el lograr la segunda plaza en el G.P. Comunitat Autònoma?

—Una bonita experiencia, con muchos nervios y mucha alegría al ser la primera mujer en clasificarse en una final como esta.

—De los caballos que has conducido, ¿cuáles te quedarías?

—Los que más a gusto he conducido son Junita, Niky du Padoueng, Fille de France y Quilt de Bellevue.

—¿Has pasado algún apuro?

—He tenido algún momento difícil, como lo fue con Niky du Padoueng con el que di dos vueltas a la pista de Manacor con el caballo descontrolado y también con Junita, en las primeras carreras, tenía muchos problemas en las salidas.

—¿Es Junita tu yegua preferida?

—Sí, además estoy muy orgullosa de haber logrado un registro de 1,20,9 con ella.

—¿Cuántos caballos teneis actualmente?

—En estos momentos a Atenea, Junita, Quilt de Bellevue y Som de Artà (hija de Labrador de Thoury y Atenea).

—Una pregunta obligada, ¿a qué conductores admiras más?

—De los profesionales a Bartolomé Estelrich y de los aprendices a Juan Antonio Riera.

—Háblanos del Club de Damas, ¿teneis alguna prueba especial?

—Sí, el próximo 24 de noviembre tenemos una carrera en la que participarán además dos conductoras de Ibiza. De todas maneras deberían programarse en los hipódromos más pruebas para las damas.

—Nosotros también lo creemos así. Gracias Cati por tus palabras y enhorabuena por este triunfo en el G.P. Comunitat Autònoma.

Bernat Ramis / José Martínez

**FABRICA DE MOSAICOS Y PIEDRA ARTIFICIAL
ALMACEN DE MATERIALES DE CONSTRUCCIÓN**

Fábrica, Almacén y Oficina: C/ Ramón Llull, 9 y 11
Tel. 83 61 79 - Fax 83 61 76 - ARTÀ (Mallorca)

Almacén y Tienda: C/ Velasco, 38 - Tel. 56 33 45
CALA RATJADA

HIPICAS

Liebre O, Lindo Mundo, Liduvina V.X., Mister Magoo y Mont Jorim R.

Con el mes de noviembre, entramos en la recta final del calendario hipico, a la meta de fin de año, se podrán contabilizar buenos resultados de los equinos artanenses, resultados que daremos a conocer en el próximo número.

Día 1.º, gran diada en el hipódromo de Manacor, con triunfo para JUNITA a 1'22'9, segundas posiciones para RATA ZALEA 1'29'9, CASTAÑER 1'26 y TORNADE OF FRANCE a 1'21'7, y en terceras clasificaciones NOSTRO V.X. 1'26'2, MORELLET 1'27'1, JOLY GRANDCHAMP 1'26'1 y PANYORA a 1'24'5.

Gran reunión hipica, en Son Catiu, día 3, con cuatro carreras de trote, más una de galope.

En la primera carrera, cuyo pronóstico era difícil para diagnosticar, resultó vencedora la yegua de Sa Corbaia, NELIDUCCIA V.X., a cuyas riendas iba la debutante como conductora Ester Gili Ferrer; en segunda posición entró REURA seguido de ROYAL PRINCE.

Con esta victoria, Ester Gili, demostró estar muy bien preparada para ser una gran jockey, con mucha valentía y gran dominio sobre el animal. Y hablando de esta novel debutante, también su compañera María Ginard Mas, ha obtenido la licencia para conducir trotones. A ambas les deseamos mucha suerte en este emocionante deporte de la hipica.

Meravella, nuevo record a 1'24'5'.

La segunda prueba fue ganada por MORELLET, que demostró encontrarse en un buen momento, seguido por RATA ZALEA, PARISINA y MALTEMPS V.X.

Pasando a la tercera carrera estelar de la reunión, JOLY GRANDCHAMP dominó la carrera de principio a fin, con superioridad sobre sus rivales, como ya es habitual en esa trotona, cada vez que participa en Son Catiu. Con unos metros atrasados entraron HEROS DE MEY, MAIVISTA V.X., QUICSHOT y REGENT DU PRE.

ESTER GILI FERRER.

La última carrera de trote estaba reservada para los potros de dos años con victoria para SEÑOR C.M., seguido por SA BONA PRIM y SUNITA.

Y para terminar la reunión, se lanzó una vistosa carrera de galope, la cual gustó mucho a los aficionados de esta modalidad.

En el hipódromo de Manacor, día 9, se clasificaron dentro las tres primeras posiciones; MORELLET 1'28'6, LIDUVINA V.X. 1'27'1, LINDO MUNDO 1'27 y CASTAÑER a 1'26'3.

Tres potros artanenses, tomaron parte en la carrera especial para su edad, en Son Burdils de Inca con motivo del Dijous Bó, SOR-TETA que ganó la carrera, SUNITA, se clasificó en tercer lugar y SEÑOR C.M.

El potro SIMPÁTIC, debutó el día 16 en la misma carrera que tomaba parte SEMPRE DORADO, el mismo día se clasificaron en primer lugar QUILT DE BELLEVUE a 1'22'9 y JOLY GRANDCHAMP a 1'26'6 seguida por LIEBRE O, que entró en segundo lugar, al igual que TORNADE OF FRANCE en su carrera, y dos cuartas posiciones para NELIDUCCIA V.X. y CASTAÑER.

JUNITA, día 17 en Son Pardo, venció con un crono de 1'22 en la carrera especial para los nacionales.

También ha sido noticia, por bajar su propio record, MERAVELLA; lo ha fijado a 1'24'5, en Son Pardo.

TOMEU FEMENIAS SARD

Fotos.— Revista TROT

Joly Grandchamp, conducida por Miguel Sard en Son Catiu.

Plaça Conqueridor, n.º 8
Tel. 83 52 44

07570 ARTÀ
(Mallorca)

Jardineria, Disseny
Manteniment i
Venda de Plantes

Joan Llabata Morey

En Julià Violí, receptor oficial de totes les notícies del poble i incordi vitalici d'En Rafel Teula de Son Servera. Joan Ganància, cordat de seu i ple de salut. Rafel Benet, patriarca de Sa Bassa D'En Fasol i alma mater de les tertúlies del Café Parisiè. Francisca Estaca, esposa del pintor d'ànimes negres fartes de tenir el cos blanc a més de poeta escudrinyaire de la cosmologia espertenca del Cocó de N'Olivarda, Joan Mesquida Muntaner. Toni Escolà, vaser major del regne d'Artà gelós celador dels entorns parroquials. Joan Roses, cavaller galant d'indiscret esoterisme. Jeroni Murtó, celibitari contumaç i amb cinquanta mil feixos de llenya a l'esquena pel forn de la teulera dels Murtons. Vicenç Pirris, tiranyer excursionista del pla i la muntanya. Tòfol Medina, trescaire i soci d'honor de la confraria potoiadora del cavall de Sant Francesc. Bàrbara de Son Jaumell, muller d'En Toni Escolà. Aurelio Conesa, forjat a mà a la forja de l'enteresa i abanderat de la justícia. Pep Pantalí, tec atec amb la seva dona, ambdós fins estilistes de petanca. Miquel Mangol, advocat d'En Tomeu Flaquer, etern admirador d'En Marcos Redondo (vius, del bariton no del d'UGT). Colau Xina, condemnat a escriure un bilió de vegades el mot «verbena», per ser coautor de la primera que es celebrà per les festes de Sant Salvador. Tot seguit, dues cunyades, Núria Guasp i Josefa Fito, esposa i braç dret de l'irrepetible Jordi Cabrer, el qual, a la vora, passa llista a la butxaca per un si fa el cas. Joan Leu, corbata posada i camisa Tervilor (allà on va es bou va sa trava), eixerit i gojós. 86.400 quilòmetres repartint cartes a peu per dins vila. Tià Catagol, empenedora formiga dels impossibles. Don Pep Francisco Tafona un senyor de cap a peus. Metge, escriptor, pintor, dotat d'un nas especial per captar la sensibilitat aliena. Tià Beroi, mudat com un marquès en temps de la Inquisició; somrient. Segur que s'apropava qualche tiberi. Don Jaume Mir, conservador del Museu Saridakis. Catalina Barbassa arrecades i cadeneta d'or, plena de joia, un pèl més morena que enguany. Miquel Rabassó, President del Club Llevant. D'homes més afables no n'infanten dones. Els gnòmons del poder civil ja li rondinaven la testa. Amb només dues tallades de cabells seris batle d'Artà. Margalida Salas, fresca com el romaní de Maig. Antònia Pantalina, riallera i insinuant. Tià Barret ballugadís africanassos portaestendard de la presència viva. Rafel Nonga, bell jove que mai fa els comptes a ningú. Jaume Cándil, xofer responsable de tot l'esbart d'estornells sense bec. Bàrbara Metxa, pionera de la perruqueria moderna, costat per costat amb son espòs Perico Moló, billarista sempitern. Rafel Pantalí, que aleshores ja encaçava la fórmula de quadrar els impostos d'Hisenda (l'ha trobada). Miquel Rabassó, jr. mà per sobre els baixos del pitram. 19 anys endavant seria la primera espasa pública del nostre poble. Francisca Trujillo, de Ca'n Canals, culta i assequible de sorprendent humanitat. Esperança des Colmado, curollera de veritats i alcaldesa del Trespolet. Biel Palou, si ell està a la foto és perquè les obres d'art de Marivent el reclamaven. Tractant-se d'art En Biel té mala saliva, el sap distingir. En Balin, impecable model del seny aristocràtic. L'Apotecari Pujamunt, glòria imperecedora d'Artà no mostra ninguna circumspecció de tenir una rabenta pits en les mans. Si és el què ell deia; —«És fumar és pesta però ets Ideals lo que més poc tenen és tabac». Jaume Corb, posat de bon al-lot mentres xucla un cigarret. A l'actualitat ni amb un torcedor el fumaria. Per últim, l'amò En Joan Carter. El clic del fotògraf el sorprené a mig desemboïment. Quin preu tendrien actualment les xerrades del Carter Vell amb el Pare Ginard Bauçà? Una torre de diners.

La parella que està entre En Medina i Na Bàrbara de Son Jaumell no és d'Artà.

D. Joan Saridakis, enginyer de professió i consumat artista, reuní a la casa-palau valuoses obres d'art junt amb les seves pròpies. Habità Marivent fins que morí (1963). El soberg edifici, situat per sobre la badia de Palma, fou construït a l'any 1923 per l'arquitecte Don Guillem Fortesa, autor també de Ses Escoles, La Sala, el palau March a Cala Ratjada, etc. L'extensió del solar, palau inclòs, era de 33.000 m.² Dona Anna Marconi, viuda de Saridakis, el 28 d'abril de 1965 feu donació de Marivent, amb tots els tresors artístics, a l'Ecma. Diputació Provincial de Balears, amb el ben entès que fos destinat a Museu. La Corporació acceptà la dàdiva en sessió del 25 de Maig de 1965. El Museu constava de 1.300 obres.